



Brabantse Wouden

Nationaal Park

21/06/2024



Themagroep Erfgoed

Agenda

Agenda

- Wie zit er aan tafel & Setting the scene 10'
- Mededeling 'Onroerend Erfgoedmedewerker' 5'
- Hoe organiseren we ons, ook tav Initiatiefgroep ? 15'
- Waar werken we structureel rond ?
Maken we een erfgoedvisie ? Thematisch ? Gebiedsgericht ? 30'
Of zetten we in op verdere inventarisatie ?
Of op kennisverspreiding ?
- Hoe brengen we de erfgoeddimensie binnen in alle projecten ? 20'
 - bvb inventarisproject bronnen
 - bvb LQTE trail
- Brainstorm werkprogramma themagroep 10'



Themagroep Erfgoed

Wie zit er aan tafel & Setting the scene

Setting the scene

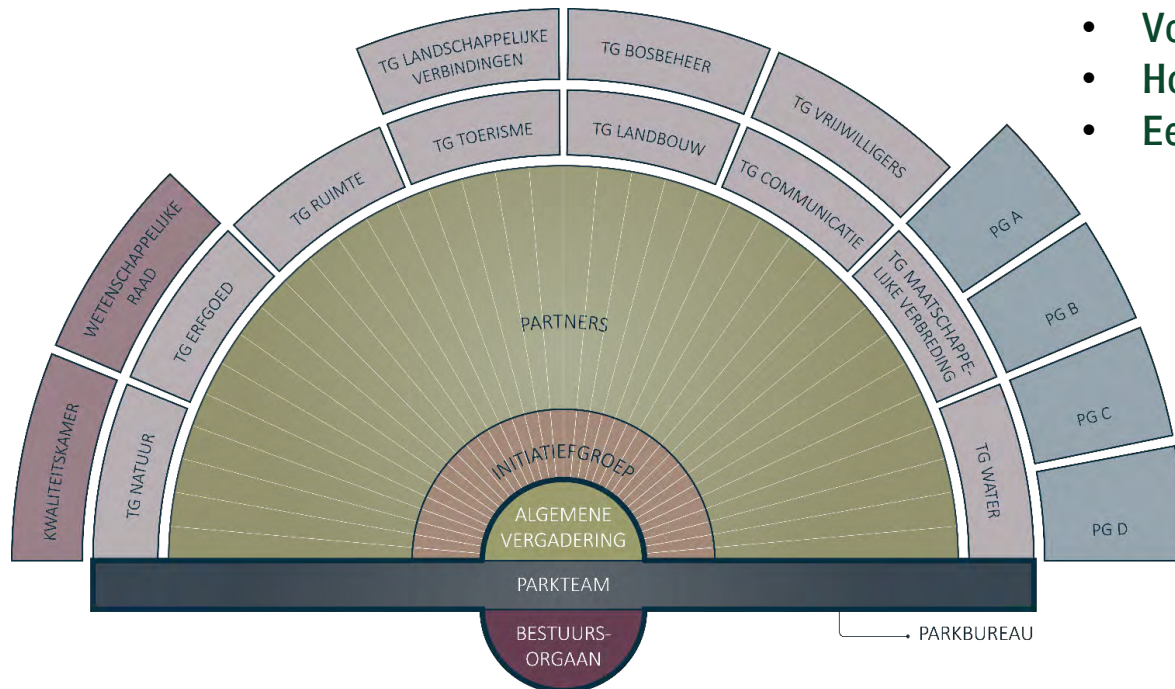
Werking van de ...

Themagroepen

- Broedkamer van ideeën en projectvoorstellen
 - Forum voor ontwikkeling of scherphouden van (sectorale) (deel)visies
 - Grassroot
-
- Iedereen die positief wil bijdragen is welkom
 - Voorzitters gezocht
 - Hoe meer vrijwillige voorzitters hoe liever
 - Een onkostenvergoeding kan worden voorzien

Vergaderritme

- naar behoefte van de groep
- door de groep af te spreken : daguren, avonduren of wisselend



Setting the scene

Werking van de ...

Initiatiefgroep

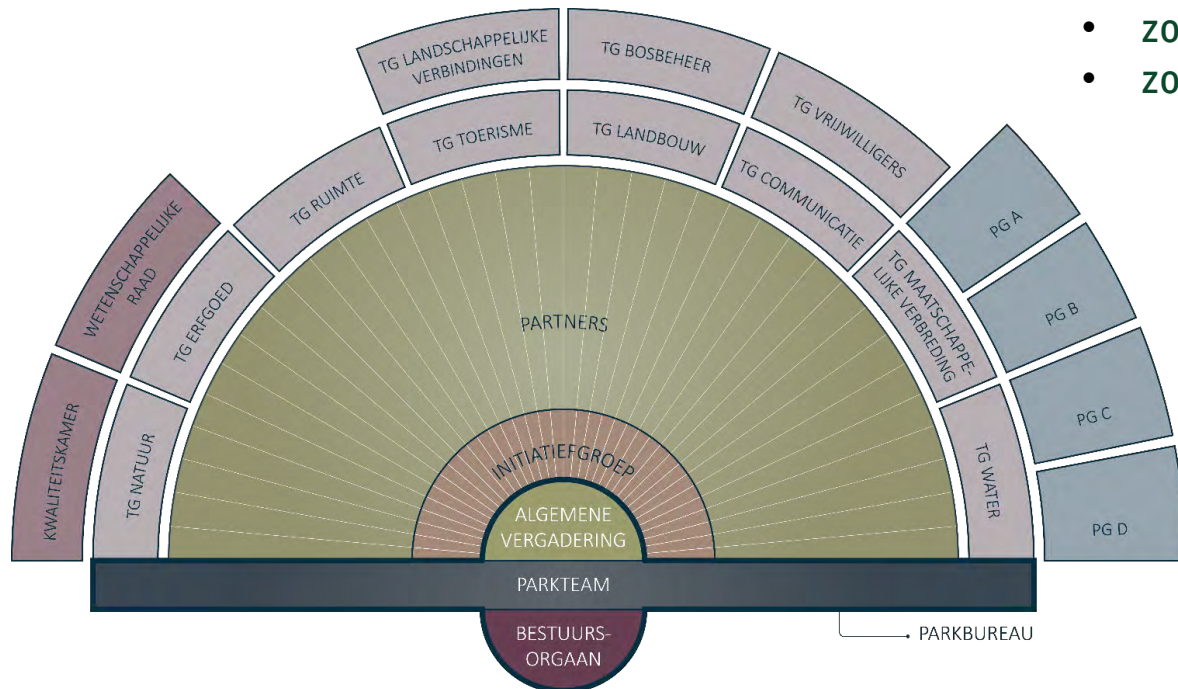
- is het kloppende hart van de projectmatige werking van het park
- smeedt initiatieven van TG tot een geheel, kristalliseert ze uit
- stelt projecten voor aan AV die cruciaal zijn voor BW (eigenaarschap) en/of die financiering BW behoeven
- koppelt projecten waar nodig (verder) aan de middelen waarover park beschikt (communicatie, politiek draagvlak, financiering, vrijwilligers, partners, ..)
- zorgt ervoor dat elke partner aan bod komt
- zorgt ervoor dat inspanningen, vergaderlast, visibiliteit, ... eerlijk verdeeld worden

Samenstelling

- de trekkers, sterkhouders van de themagroepen
- de projectpartners (RLS, BG, Strat Proj, NGO, ...)
- Voorzitter Bart Vercoutere

Vergaderritme

- 4 x per jaar
- Zonnewende





Themagroep Erfgoed

Mededeling Erfgoedmedewerker

Erfgoedmedewerker

Als Projectleider Erfgoed en Landschap :

- Ben je leidend bij het implementeren van de visie en doelstellingen van het nationaal park op vlak van landschap en erfgoed, in samenhang met de andere thema's; deze zijn opgenomen in het masterplan.
[vr 2023 1310 doc.1349-8 erkenning nationaal park - bijlage.pdf \(natuurenbos.be\)](#)
- Ben je verantwoordelijk voor het mee uitbouwen van het Nationaal Park tot een positief wervend project dat concrete resultaten boekt op het terrein via een waaier aan eigen projecten op vlak van erfgoed en landschap en via steun aan erfgoedactoren die werkzaam zijn in het gebied; een aantal projecten is beschikbaar in het operationeel plan.
[vr 2023 1310 doc.1349-9 erkenning nationaal park - bijlage.pdf \(natuurenbos.be\)](#)
- Ben je trekker bij het verkennen van de mogelijke oprichting van een Inter-gemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst (IOED) binnen het werkingsgebied van de Brabantse Wouden (ter voorbereiding van een mogelijke kandidatuur in 2026).
- Ben je het aanspreekpunt voor onroerend erfgoed voor gemeenten, organisaties, experts en vrijwilligers.
- Trek je de themagroep Erfgoed van de Brabantse Wouden en faciliteert overleg tussen vrijwilligers.
- Stimuleer je nieuwe bottom-up initiatieven en projecten rond onroerend erfgoed en breng je je enthousiasme over bij de partners en betrokkenen.

- Identificeer je mogelijkheden voor fondsenwerving bij overheids- en private partners voor landschaps- en erfgoedzorg, of voor ontsluiting en valorisatie van erfgoed, educatie rond erfgoed, ...

Profiel

- Je beschikt over een diploma hoger onderwijs in een relevante richting: onroerend erfgoed, landschapskunde, ruimtelijke planning, architectuur, bouwkunde, erfgoedstudies, monumenten- en landschapszorg, archeologie, kunstwetenschappen, etc. of je bent gelijkwaardig door minstens 5 jaar ervaring.
- Je kent de wetgeving over onroerend erfgoed, landschapszorg, natuur en ruimtelijke ordening.
- Je beschikt over het vermogen om effectieve relaties op te bouwen met de diverse belanghebbenden met al hun gevoeligheden en weerstanden;
- Je kan je projecten resultaatgericht managen;
- Je bent flexibel qua werkplek (13 gemeenten) en werktijd (avondvergaderingen).

Je hebt een streepje voor als je :

- vertrouwd bent met ons werkingsgebied;
- werkervaring hebt in complexe organisaties op de doorsnede tussen overheden, bedrijven en vrijwilligers;
- werkervaring hebt in organisaties die werken rond landschap, erfgoed, cultuur, ...;
- een gecombineerde werkervaring hebt binnen een openbaar bestuur, NGO's en de private sector.
- je vlot kan uitdrukken in het Frans en Engels;

A large, multi-towered brick castle with blue roofs under a blue sky with clouds. The castle features several cylindrical towers and a central connecting wall, all constructed from reddish-brown brick. The roofs are a deep blue color. The sky is bright blue with scattered white clouds. The overall scene is a full-page background image.

Themagroep Erfgoed

Hoe organiseren we ons, ook tav initiatiefgroep ?

Hoe organiseren we ons ?

- Vergaderritme ? Vergadertijdstip ?
- Hoe kunnen we professionals mbt erfgoed (administraties, academisch onderzoekers) en vrijwilligers laten samen werken, denken, .. ?
- Subwerkgroepen ? (geologie ?)
- Voorzitter, trekker ?
- Vertegenwoordiger(s) in IG
- Vertegenwoordiger in AV ? (dan is rechtspersoonlijkheid vereist)



Themagroep Erfgoed

Waar werken we structureel of projectmatig rond ?

**LANDSCHAP
&
ERFGOED**

we bouwen
verder kennis op
over
ons erfgoed

we behouden en
valoriseren
ons erfgoed

we ontsluiten
erfgoed voor het
publiek en
valoriseren de
verhalen uit de
landschapsbiogr
afie

algemene
landschapzorg
hoog op de
agenda

Waar werken we structureel rond ?

Het masterplan beoogt een erfgoedwerking op 4 pijlers :

- We bouwen verder kennis op over ons erfgoed
- We behouden en valoriseren ons erfgoed
- We ontsluiten erfgoed voor het publiek en valoriseren de verhalen uit de landschapsbiografie
- Algemene landschapszorg hoog op de agenda

Maar wat zien jullie als missie voor deze themagroep :

- Visie opmaken ? Voor een specifiek thema ? Voor een deelgebied ?
- De TG als broedkamer voor projecten, ism parkteammedewerkers, rond erfgoed :
 - Focus op inventarisatie en kennisverdieping ?
 - Focus op behoud en valorisatie ?
 - Focus op externe ontsluiting verhalen en draagvlakvorming ?
 - Focus op landschapszorg ?
- De TG als platform voor interne kennisdeling, elkaar informeren over projecten (elke TG ruimte voor bijdragen vanuit erfgoedverenigingen)
- De TG als forum om projecten van derden en van andere TG te voorzien van een erfgoeddimensie ?

Waar werken we structureel rond ?

Eerdere globale insteek (Jos De Gelas & Oud-Heverlee)

Om in te stappen in het idee van werking onderaan om binnen kerngebieden van de BW tot acties en valorisatie van het erfgoed te komen lijkt het me nuttig om het idee vanuit Oud Heverlee vorm te geven.

Meerjarenplan waarbij over 3 of vier jaar alle regio's/gemeenten worden aangedaan om voor de ganse gemeente of bepaalde specifiek uitgekozen zones de **gelaagdheid / interactie van mens en tijd in het landschap te onderzoeken**

Om daaruit volgens een af te spreken patroon te komen tot een **reeks van publicaties voor diverse gebruikers**. Dat kan klassiek zijn via boekjes maar ook digitaal via diverse kanalen. Deels zie ik dat educatief naar het onderwijs toe maar evenzeer naar de bezoekers.

Een specifieke groep die te bereiken valt zijn de **nieuwe bewoners** om via het wouden gebeuren een integratie te begeleiden. Mogelijk zijn voor de realisatie bij overheden als: onderwijs, cultuur, toerisme en integratie daarvoor wel budgetten te vinden.

Door specifiek op een regio in te zetten denk ik dat het mogelijk moet zijn om **plaatselijke vrijwilligers** voor een eenmalige actie warm te maken.

Om het project aan de basis te lanceren zou het eventueel een idee kunnen zijn om in de zomer te starten met een **studiedag om de projectdoelstellingen te definiëren door verschillende erfgoedactoren** aan bod te laten komen zoals Herita, M&L, VVIA, Molenverenigingen en andere themaverenigingen. Allen kunnen ze vanuit hun invalshoek een visie geven op de gelaagdheid van het erfgoed waarbij de nadruk ligt op het erfgoed zelf maar zeker ook het landschap rondom het monument en de rol van de mens daarin. Aansluitend kan dan van start gegaan worden met de regioprojecten.

Waar werken we structureel rond ?

Eerdere insteek projectideeën (Jos De Gelas)

Vanuit mijn regio zie ik drie mogelijke pilootprojecten in Beersel om de landschapsgelaagdheid te bestuderen en bevattelijk naar buiten te brengen:

- De **kerk, dorpskern van Alseberg** en de “**wegom**” met zijn erfgoedkapellen in een geologische tuin met aandacht voor water uit de bijzondere bron aan de kerk.
- Het neolithische complex / versterkte landbouwsite van de **Meigemheide** met zoektocht naar romeinen en de landbouwsporen uit de oude tijd en de industriële revolutie aan de rand van een bijzonder waterrijk gebied van de vroegere gemeentelijke waterwinning omzoomd door holle wegen
- **Herisem** met zijn vroeg industriële site en later de invloed van de industrialisatie, de menselijke ingrepen in het landschap door aanleg van transportwegen, captatie van bronnen, specifieke weidecomplexen, kleiafgravingen voor veldovens en de geologische tuin in muren en straten aansluitend op de nog zichtbare rotspartijen.

Waar werken we structureel rond ?

Voorbeeld ontsluitingsproject (Paul Coeckelbergh)

Interessante plaatsen Meerdaalkapellen fietstocht 1

1. Maria Magdalena kapel Vaalbeek
2. Kapel ingang Grezweg,
3. Begraafplaats paters Franciscanen
4. Kapel Heverlee War Cemetery
6. Kerkhof zusters Annuntiaten,
7. Boodschapskapel Heilig Hartinstituut,
8. Abdij van Park, Heverlee
9. Arenbergpark, Kapel Sint Lambert
10. Kapel in kasteel van Arenberg
11. Kapelletje O.L.V., Waversebaan
12. Kapelletje O.L.V. Grote Wijzer en Kleine Wijzer (Heilig Hartschool)
13. Sint-Annakerk,
14. Kapel Don Bosco,
15. Kapel O.L.V. Van Steenberghe
16. = 1 Maria Magdalena kapel

WEGWIJS

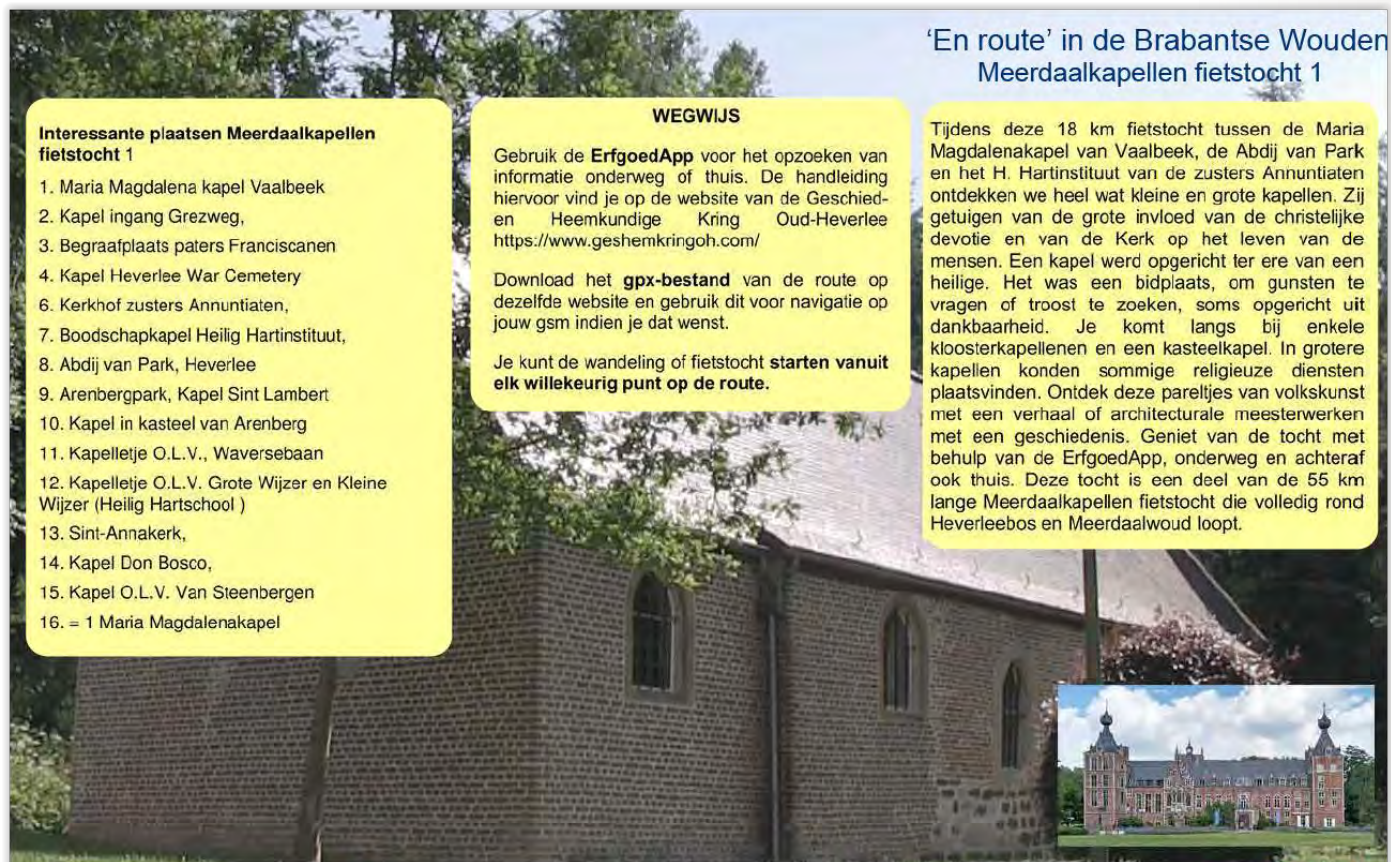
Gebruik de **ErfgoedApp** voor het opzoeken van informatie onderweg of thuis. De handleiding hiervoor vind je op de website van de Geschied- en Heemkundige Kring Oud-Heverlee <https://www.geshemkringoh.com/>

Download het **gpx-bestand** van de route op dezelfde website en gebruik dit voor navigatie op jouw gsm indien je dat wenst.

Je kunt de wandeling of fietstocht **starten vanuit elk willekeurig punt op de route**.

**'En route' in de Brabantse Wouden
Meerdaalkapellen fietstocht 1**

Tijdens deze 18 km fietstocht tussen de Maria Magdalenakapel van Vaalbeek, de Abdij van Park en het H. Hartinstituut van de zusters Annuntiaten ontdekken we heel wat kleine en grote kapellen. Zij getuigen van de grote invloed van de christelijke devotie en van de Kerk op het leven van de mensen. Een kapel werd opgericht ter ere van een heilige. Het was een bidplaats, om gunsten te vragen of troost te zoeken, soms opgericht uit dankbaarheid. Je komt langs bij enkele kloosterkapellen en een kasteelkapel. In grotere kapellen konden sommige religieuze diensten plaatsvinden. Ontdek deze pareltjes van volkskunst met een verhaal of architecturale meesterwerken met een geschiedenis. Geniet van de tocht met behulp van de ErfgoedApp, onderweg en achteraf ook thuis. Deze tocht is een deel van de 55 km lange Meerdaalkapellen fietstocht die volledig rond Heverleebos en Meerdaalwoud loopt.



Abdij van Park leuven

Cultureel Erfgoed Annuntiaten Heverlee

LHG

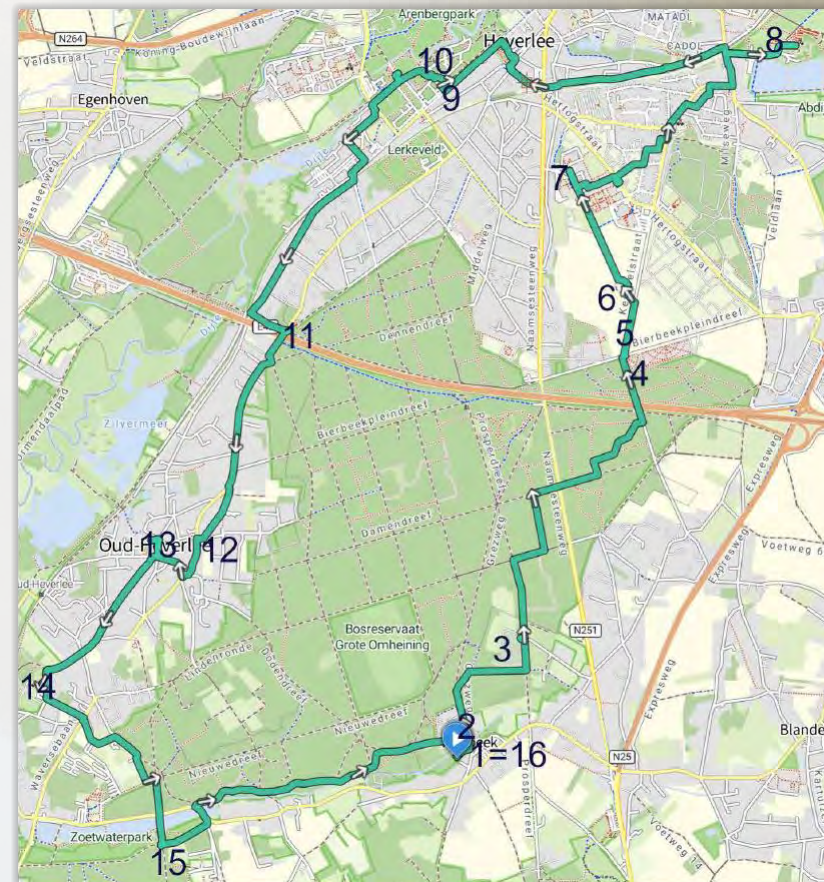
AGENTSCHAP NATUUR & BOS

VHM

GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING OUD-HEVERLEE

Oud-Heverlee

DOWNLOAD DE ERFGOEDAPP

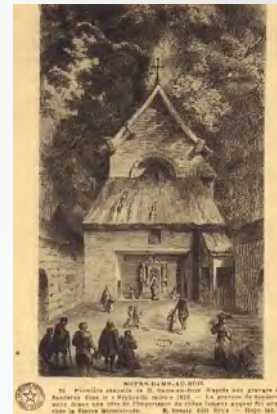


Waar werken we structureel rond ?

Idee erfgoedproject (RLS, Parcum, Abdij Park)

Idee van 3 Vlaams Brabantse regionale landschappen, Parcum en Abdij van Park
Niet ingediende projectidee in kader van subsidie 'bovenlokaal cultuurproject'

- Ik kaart brengen historische bezittingen van Abdij van Park,
- Wat is daarvan nog zichtbaar van of kan zichtbaar worden gemaakt
- Wat is de invloed van de Abdij op de vorming van het landschap geweest in de ruime omgeving
- Hoe kunnen we deze invloed vandaag lezen, ervaren, vesterken en overbrengen op bezoekers
- pachthoven en (landbouw)eigendommen, economisch landbouwsysteem van de abdijen, et.
- 'onderhorige' kerken en kapellen)





Themagroep Erfgoed

Hoe brengen we de erfgoeddimensie binnen in projecten van derden ?

Projectidee

Leading Quality Trail

Projectoproep Toerisme Vlaanderen



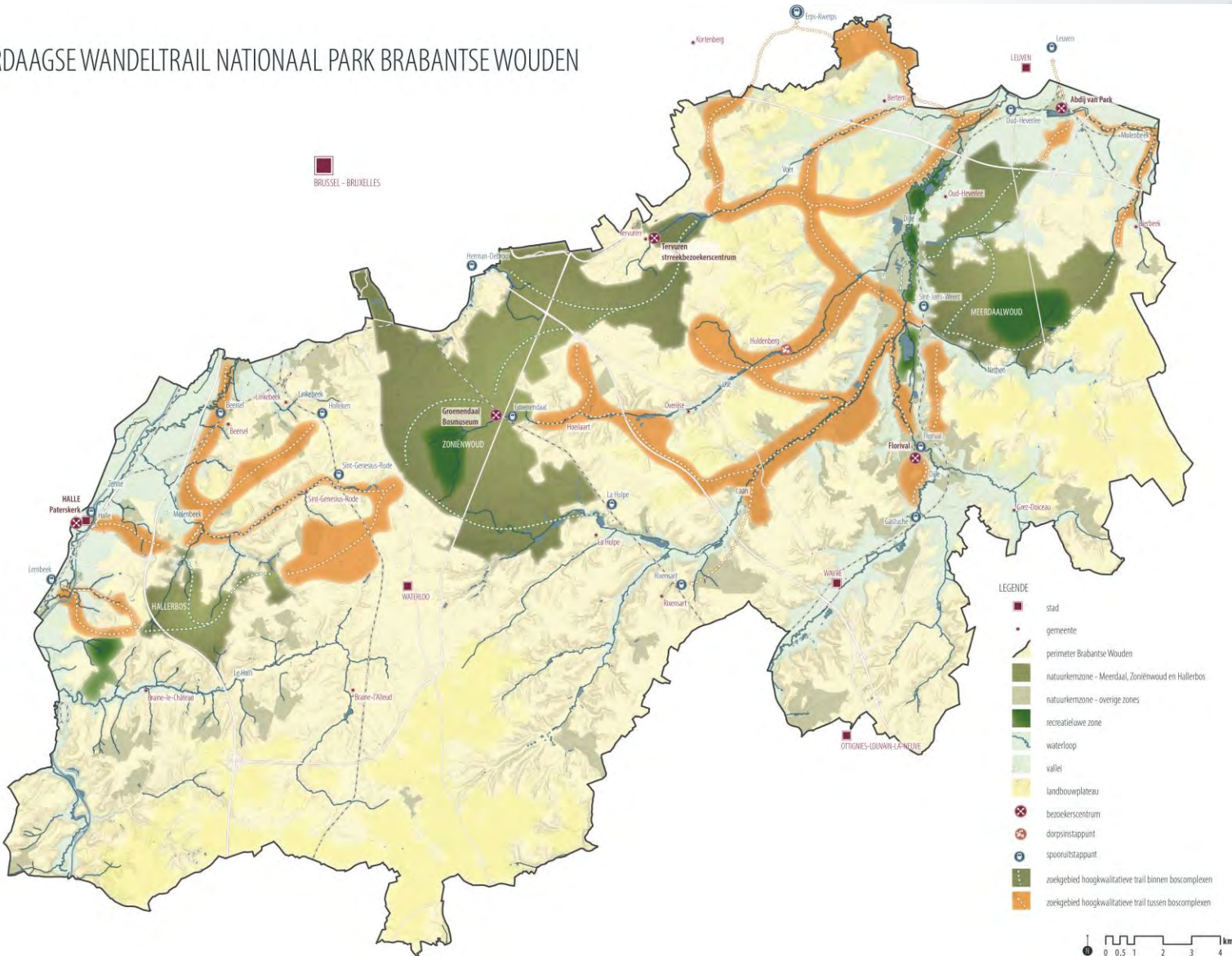
Vlaanderen
verbeelding werkt



Projectidee

Leading Quality Trail

MEERDAAGSE WANDELTRAIL NATIONAAL PARK BRABANTSE Wouden



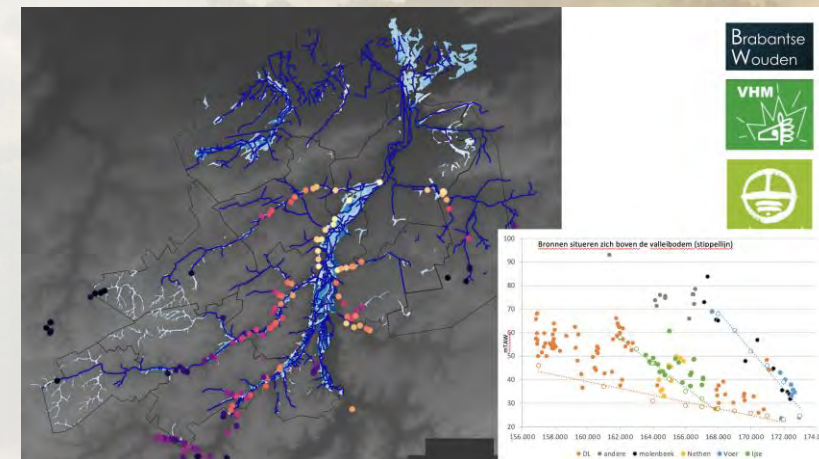
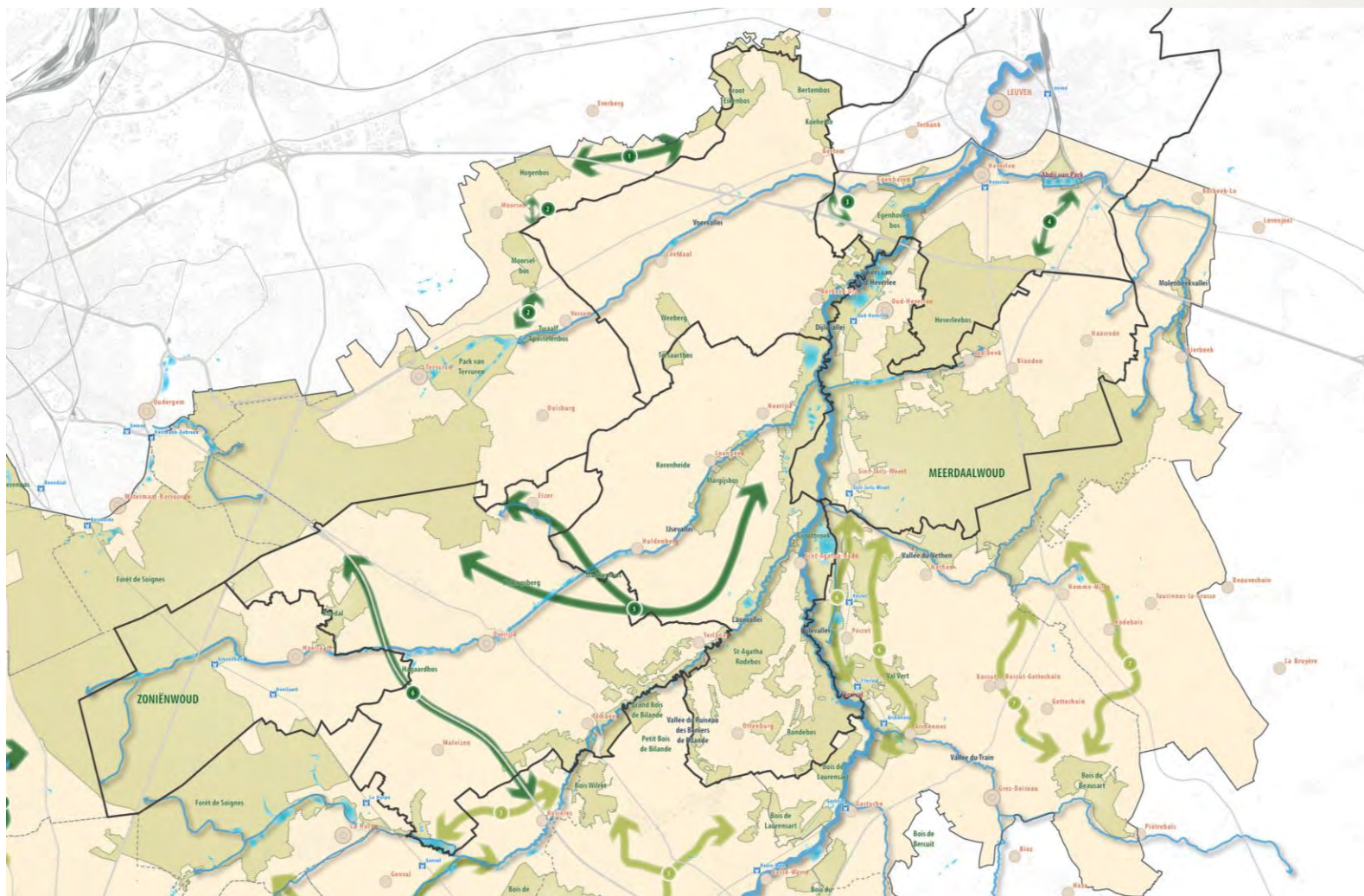
Inbreng van Erfgoedvrijwilligers, en – onderzoekers, ...

Hoe brengen we structureel, tijdens de looptijd van dit project (4 jaar) volgende info aan :

- Welke erfgoedobjecten of – elementen kunnen als microbeleving dienen
- Welke erfgoedobjecten lenen zich voor kleinschalig overnachten ?
- Welke erfgoedplekken verdienen ‘ontsluiting’
Verdienen het om ‘verteld te worden’
- Waar kunnen micro-investeringen in en rond erfgoed helpen op vlak van ontsluiting, valorisatie, ..

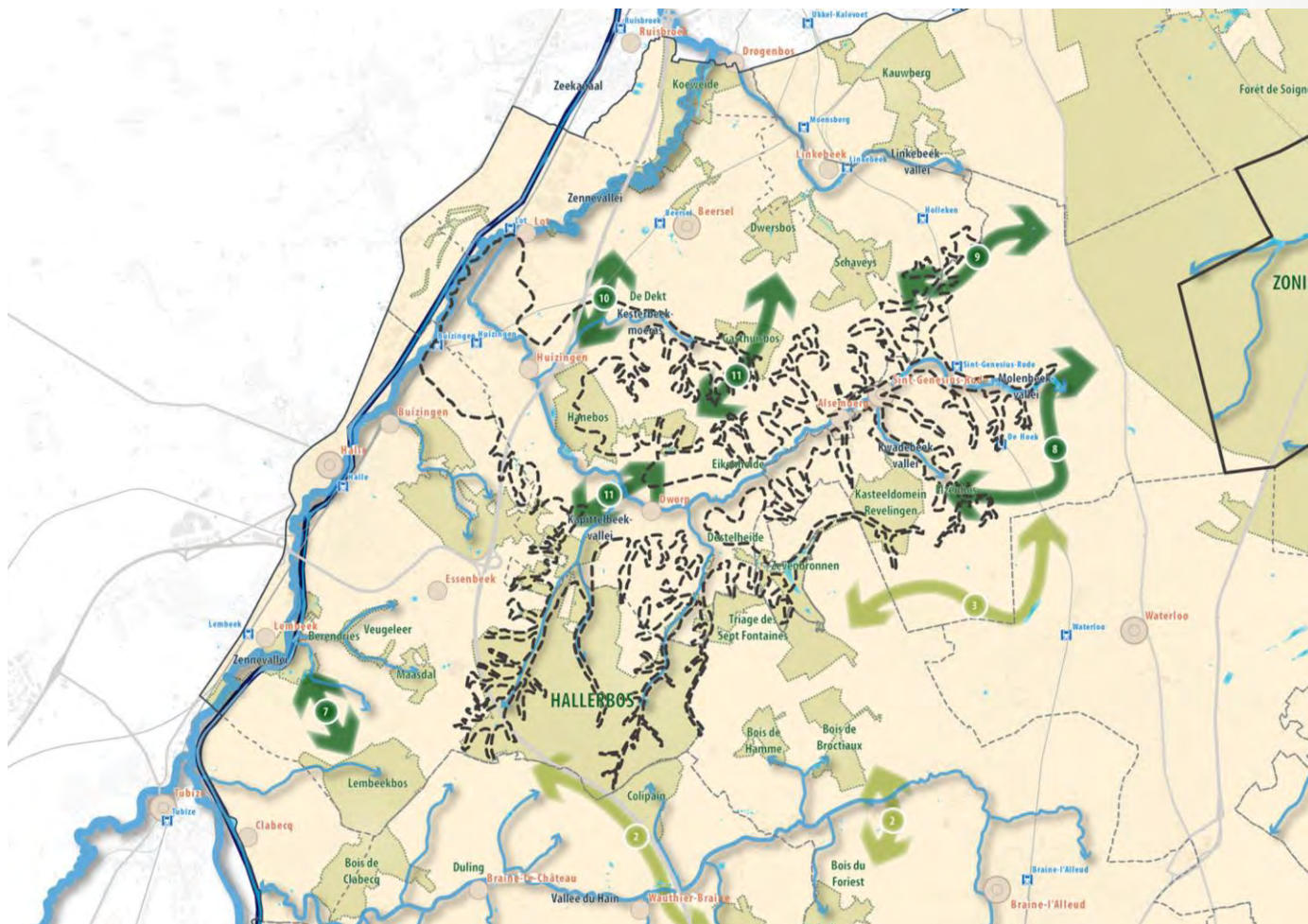
Startend project

Bronneninventaris Walden



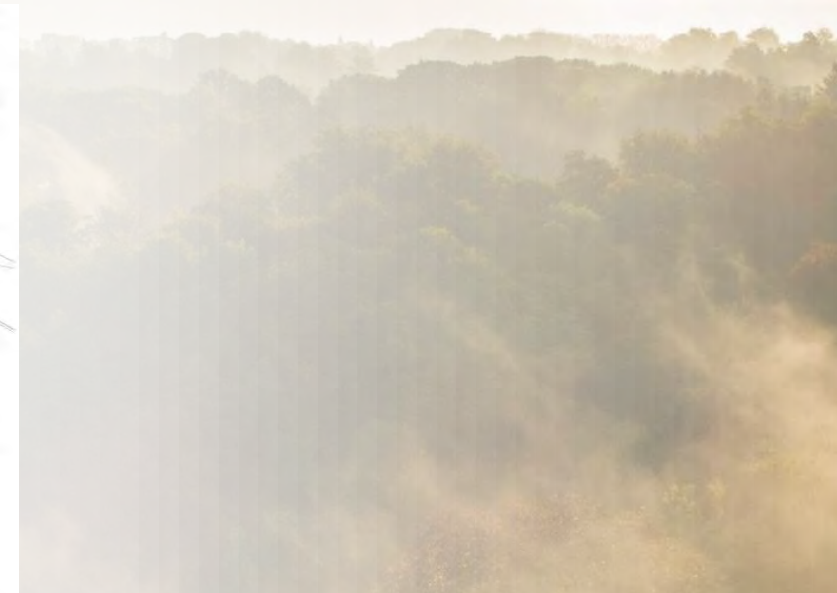
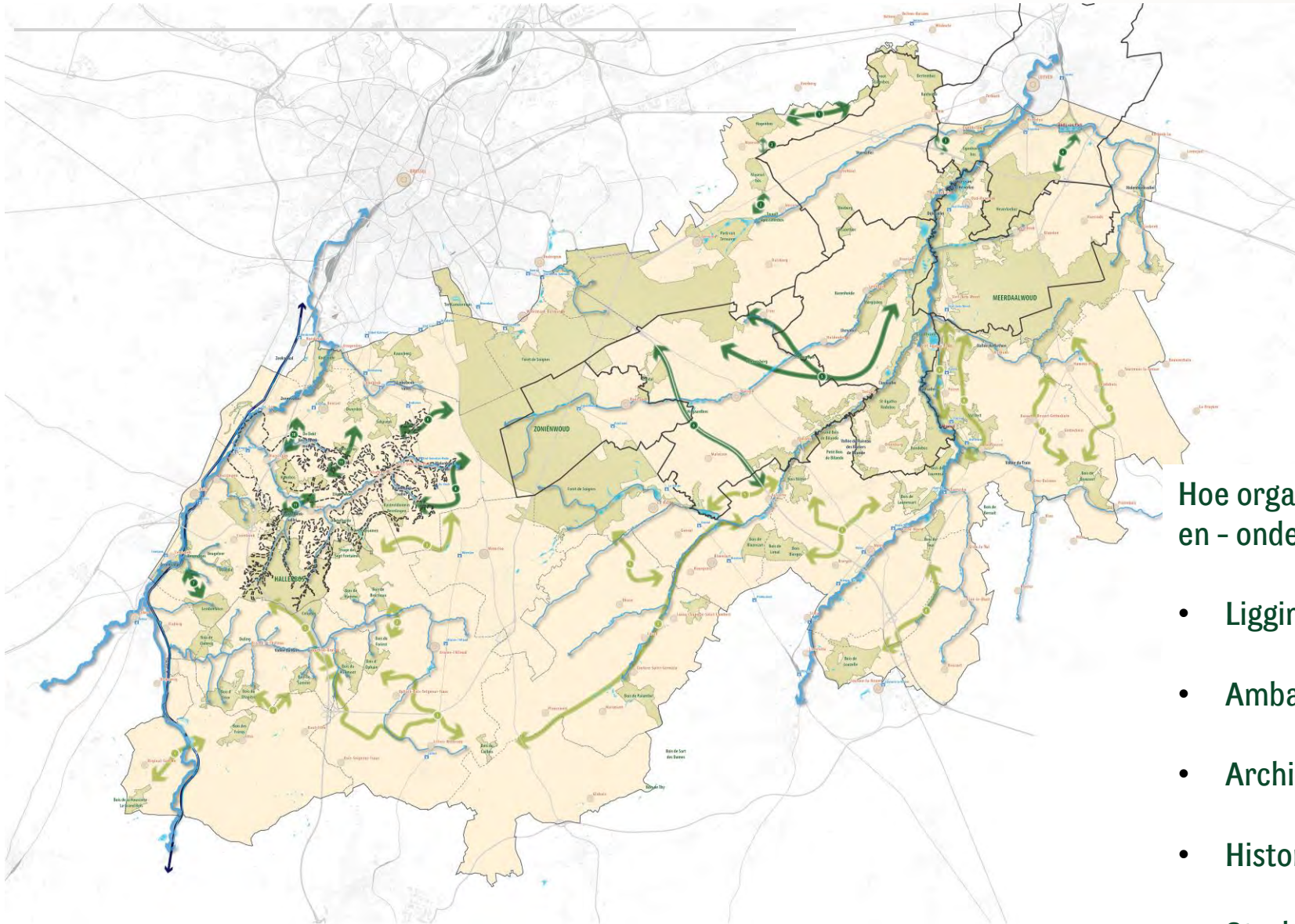
Startend project

Bronneninventaris Molenbeekvallei



Startend project

Totaalinventaris bronnen



Hoe organiseren we inbreng van Erfgoedvrijwilligers, en - onderzoekers, ... mbt bronnen :

- Ligging van historische bronnen
- Ambacht om bronnen 'aan te leggen'
- Archiefmateriaal mbt bronnen
- Historisch gebruik van bronnen
- Sterke verhalen



Themagroep Erfgoed

Brainstorm werkprogramma themagroep

A wide-angle landscape photograph of a forested valley. The sun is low in the sky on the left, creating a bright glow and casting long, soft rays of light through the trees. The sky is filled with scattered, white clouds. The forest is dense with green trees, and a layer of mist or low-lying clouds fills the valleys between the ridges, creating a sense of depth and atmosphere. The overall color palette is dominated by greens, blues, and warm yellows from the sunlight.

Brabantse Wouden

Nationaal Park

21/06/2024